

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ
ТА АУДИТУ**

**КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА
СТРАХУВАННЯ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
з дисципліни
«ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

для здобувачів вищої освіти спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
першого (бакалаврського) освітнього рівня
освітньо-професійної програми
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Київ 2023 рік

Ковернінська Ю. В. Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських (практичних) занять з дисципліни «Фінансова діяльність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»: методичні рекомендації. Київ: НАСОА, 2023. 32 с.

Рецензенти:

Бондарук Т. Г., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Вергелюк Ю. Ю., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету.

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту "22" вересня 2023 р., протокол № 2.

Викладено методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських (практичних) занять з дисципліни «Фінансова діяльність» для здобувачів вищої освіти (ступінь «бакалавр», галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»). Методичні рекомендації призначені для використання при підготовці до практичних, семінарських занять здобувачів вищої освіти. Містять опис дисципліни, її мету та завдання, структуру, плани проведення практичних, семінарських занять, ситуаційні завдання з курсу «Фінансова діяльність», контрольні питання, методи навчання, критерії оцінки, рекомендовані літературні джерела.

© Ковернінська Ю.В.
Київ: НАСОА, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
Короткий теоретичний коментар за кожною темою семінарських (практичних) занять, питання для самоконтролю знань.....	5
Питання, що виносяться на обговорення за кожною темою.....	13
Ситуаційні завдання, задачі, вправи та тести за кожною темою, які розглядаються на семінарських (практичних) заняттях.....	15
Методи навчання та критерії оцінки стану виконання здобувачами семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни.....	27
Рекомендована література.....	31

ПЕРЕДМОВА

Вивчення дисципліни «Фінансова діяльність» сприяє в набутті здобувачами вищої освіти базових знань щодо основних аспектів функціонування фінансових відносин та здійснення фінансової діяльності на різних рівнях фінансової системи як базису формування уявлення про майбутню спеціальність.

При підготовці до семінарського (практичного) заняття здобувачі вищої освіти мають опрацювати матеріали, що було викладено під час лекцій; джерела інформації (законодавчі та нормативні акти, підручники, навчальні посібники, періодичні видання тощо) тощо.

Основна мета проведення семінарських (практичних) занять – сприяння поглибленому засвоєнню здобувачами вищої освіти питань навчальної дисципліни «Фінансова діяльність», спонукання здобувачів вищої освіти до колективного творчого обговорення, оволодіння науковими методами аналізу явищ і проблем, формування навичок самоосвіти.

Проведення семінарських (практичних) занять дозволяє вирішувати такі дидактичні цілі:

- оптимально поєднувати лекційні заняття із систематичною самостійною навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти, їх теоретичну підготовку з практичною;
- забезпечувати системне повторення, поглиблення і закріплення знань здобувачів вищої освіти за певною темою;
- розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;
- формувати уміння і навички здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності;
- здійснювати діагностику і контроль знань здобувачів вищої освіти з окремих розділів і тем, формувати уміння і навички виконання різних видів майбутньої професійної діяльності.

КОРОТКИЙ ТЕОРЕТИЧНИЙ КОМЕНТАР ЗА КОЖНОЮ ТЕМОЮ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МІСЦЕ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

ТЕМА 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

Ключові слова: фінансова діяльність, фінансист, фінанси, фінансові відносини, Валовий внутрішній продукт, Національне багатство, фонди фінансових ресурсів, ознаки фінансів, гроші, функції фінансів, сукупний суспільний продукт.

Короткий теоретичний опис теми:

Загальна характеристика фінансових відносин та актуальність і практичне значення підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Етимологія та сутність фінансів. Походження та значення терміну «фінанси». Основні причини та передумови виникнення фінансів. Характеристика суб'єктів і об'єктів фінансових відносин. Характерні ознаки та функції фінансів. Економічний зміст та форми фінансової діяльності. Нормативно-правове регулювання фінансової діяльності. Об'єкт фінансової діяльності (надання фінансових послуг). Суб'єкти фінансової діяльності.

Питання для самоконтролю знань:

1. Охарактеризуйте основні засади організації фінансових відносин.
2. В чому полягає економічний зміст фінансової діяльності ?
3. Виділіть форми фінансової діяльності.
4. Перелічіть основні законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють фінансову діяльність.
5. Назвіть суб'єкти фінансової діяльності.
6. Що є об'єктом фінансової діяльності (надання фінансових послуг) ?
7. Як називається залікова одиниця європейської системи освіти?
8. Що таке системи ECTS?
9. Які основні характеристики спеціаліста у сфері фінансів?
10. Назвіть професійні напрями і цілі фінансиста.
11. Що входить в обов'язки фінансиста?
12. Якими загальними компетентностями має володіти фахівець спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» згідно вимог МОН?
13. Якими спеціальними компетентностями має володіти фахівець спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

згідно вимог МОН?

14. Назвіть актуальні проблеми, що впливають на підготовку фахівців для фінансової системи.

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 6, 7, 8, 9,10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10, 11]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ТЕМА 2. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Ключові слова: фінансова система, сфери фінансової системи, ланки фінансової системи, організаційна будова фінансової системи, внутрішня структура фінансової системи, органи управління, централізовані ланки, децентралізовані ланки, інфраструктура фінансової системи, державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, міжнародні фінанси, фінансовий ринок, ринок страхування.

Короткий теоретичний опис теми:

Поняття та характеристика фінансової системи, теоретичні основи її побудови. Структурна побудова її складових елементів, особливості централізованих і децентралізованих ланок фінансової системи. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи.

Поняття внутрішньої та організаційної будови фінансової системи.

Управління фінансовою системою, функції і завдання органів та інститутів фінансового управління, характеристика інфраструктури фінансової системи.

Роль фінансової системи у забезпеченні економічного зростання держави. Удосконалення системи управління фінансами.

Питання для самоконтролю знань:

1. Дайте визначення фінансової системи держави.
2. Що являє собою фінансова системи в правовому аспекті?
3. Назвіть сфери фінансової системи.
4. Які складові елементи включає структура фінансової системи України?
5. Якими властивостями характеризується сучасна фінансова система?
6. Які принципи побудови фінансової системи?
7. Дайте характеристику сфер та ланок фінансової системи.
8. Назвіть складові (ланки) державних фінансів.
9. Які складові (ланки) фінансового ринку?
10. Що являє собою управління фінансами?
11. Що є об'єктом фінансового управління?
12. Назвіть суб'єкти фінансового управління.

13. Які основні проблеми діючої фінансової системи України?

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 6, 8, 9,10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

Ключові слова: фінансова політика, методи реалізації фінансової політики, фінансова стратегія, фінансова тактика.

Короткий теоретичний опис теми:

Зміст та призначення фінансової політики. Типи фінансової політики: жорстка регламентація; помірна регламентація; політика мінімальних обмежень. Складові (напрями) фінансової політики (бюджетна політика, податкова політика, грошово-кредитна політика, інвестиційна політика, митна політика), їх характеристика. Методи реалізації фінансової політики: політика економічного розвитку, політика стабілізації, політика обмеження ділової активності. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Особливості сучасної фінансової політики України. Суть фінансового механізму. Фінансовий механізм та його складові елементи: фінансове планування й прогнозування; фінансові показники; нормативи, ліміти, резерви; стимули і санкції; система управління фінансами. Структура фінансового механізму.

Питання для самоконтролю знань:

1. В чому полягає сутність поняття «фінансова політика» ?
2. Охарактеризуйте зміст та призначення фінансової політики.
3. Перелічіть складові, види та типи фінансової політики.
4. В чому сутність класичної фінансової політики ?
5. Охарактеризуйте особливості проведення регулюючої фінансової політики.
6. Які основні засади здійснення планово-директивної фінансової політики ?
7. Суть та структура фінансового механізму.
8. Перелічіть базові інструменти проведення грошово-кредитної політики.
9. Які елементи входять до фінансового механізму ?
10. Які спільні та відмінні риси між фінансовою стратегією та фінансовою тактикою ?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9,10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ТЕМА 4. МІСЦЕ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

Ключові слова: фінансова система, сфери фінансової системи, державні фінанси, бюджет держави, державні фонди грошових коштів, державний кредит, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, міжнародні фінанси, фінансовий ринок, ринок грошей, ринок страхування, управління фінансами, фінансові інститут, фінансова політика, методи реалізації фінансової політики, фінансова стратегія, фінансова тактика.

Короткий теоретичний опис теми:

Фінансова діяльність організацій і установ, створених органами виконавчої влади. Основні організації, створені органами державної влади і місцевого самоврядування (організації та установи соціального забезпечення, охорони здоров'я, наукові організації та ін.). Види організацій залежно від джерел фінансового забезпечення (організації що фінансуються лише за рахунок коштів державного бюджету та місцевих бюджетів; організації що фінансуються за рахунок коштів, одержаних від надання послуг (робіт), що відповідають їх основному функціональному призначенню). Характеристика бюджетних організацій, їх доходи, видатки, податкові зобов'язання.

Питання для самоконтролю знань:

1. Охарактеризуйте роль держави як регулятора фінансових відносин.
2. Визначте місце держави як учасника фінансових відносин.
3. Економічна сутність бюджету, його ознаки та види.
4. Якими ознаками характеризується бюджет?
5. Дайте визначення поняттю «бюджетна система».
6. Яка структура бюджетної системи України?
7. Що таке «бюджетний устрій»?
8. Розкрийте сутність бюджетної політики.
9. Назвіть принципи побудови бюджетного устрою.
10. Які стадії включає у себе бюджетний процес?
11. Дайте визначення бюджетного дефіциту, профіциту.
12. Скільки часу триває в Україні бюджетний період?
13. Що становлять собою міжбюджетні відносини та які існують форми субсидіювання?
14. Що означає поняття «бюджетне регулювання»?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

ТЕМА 5. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: фінансова система, сфери фінансової системи, державні фінанси, бюджет держави, державні фонди грошових коштів, державний кредит, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, міжнародні фінанси, фінансовий ринок, ринок грошей, ринок страхування, управління фінансами, фінансові інститут, фінансова політика, методи реалізації фінансової політики, фінансова стратегія, фінансова тактика.

Короткий теоретичний опис теми:

Характеристика фінансової діяльності суб'єктів господарювання реального сектора економіки. Фінансові відносини підприємства (зовнішні та внутрішні). Схема фінансової діяльності та грошових потоків підприємства. Джерела утворення статутного фонду підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Основні та оборотні фонди підприємства. Витрати підприємств на виробництво та реалізацію товарів, робіт і послуг. Виручка від реалізації продукції підприємства. Заробітна плата робітників підприємства. Прибуток (збиток) підприємства. Загальна класифікація фінансових ресурсів підприємства. Витрати і доходи підприємства та взаємозв'язок між ними.

Питання для самоконтролю знань:

1. Дайте визначення фінансам суб'єктів господарювання.
2. Які функції виконують фінанси підприємств?
3. Розкрийте сутність фінансових ресурсів підприємств
4. Які ознаки характерні для фінансових ресурсів підприємств?
5. Розкрийте складові фінансових ресурсів підприємств.
6. Дайте визначення прибутку підприємства.
7. Назвіть види підприємств, що можуть діяти в Україні залежно від форм власності.
8. Назвіть види підприємств, що можуть діяти в Україні залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу.
9. На які види поділяються господарські товариства залежно від характеру інтеграції (осіб або капіталу) і міри відповідальності за зобов'язаннями?
10. Які існують організаційно-правові форми господарських об'єднань в Україні?

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ТЕМА 6. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Ключові слова: фінансова установа, надавач фінансових послуг, надавач супровідних послуг, фінансова послуга, допоміжні послуги, посередницькі послуги, страхування, надання коштів та банківських металів у кредит, залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню, фінансовий лізинг, факторинг, надання гарантій, торгівля валютними цінностями, фінансові платіжні послуги, фінансові установи, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, ломбарди, кредитні спілки, інвестиційні фонди, діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами, клірингова діяльність, депозитарна діяльність, діяльність з управління активами інституційних інвесторів, діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю, діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Короткий теоретичний опис теми:

Економічний зміст фінансової діяльності фінансових установ. Фінансові послуги як об'єкт фінансової діяльності фінансових установ. Фінансові установи як ключові суб'єкти фінансової діяльності. Регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ. Фінансовий ринок як середовище фінансової діяльності фінансових установ.

Питання для самоконтролю знань:

1. В чому полягає економічний зміст фінансової діяльності фінансових установ ?
2. Розкрийте сутність фінансової послуги як об'єкта фінансової діяльності фінансових установ.
3. Як фінансові установи мають право надавати фінансові послуги?
4. Які органи державної влади здійснюють регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ ?
5. Охарактеризуйте фінансовий ринок як середовище фінансової діяльності фінансових установ ?
6. Опрацювати основні положення Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії».
7. Що означає нагляд на фінансовому ринку?
8. Розкрийте особливості функціонування фінансових посередників, які забезпечують формування інфраструктури фінансового ринку.
9. Охарактеризуйте органи, що здійснюють державне регулювання фінансових посередників.

10. Що являє собою інститут спільного інвестування?
11. У чому полягає сутність кредитної спілки?
12. Перерахуйте види професійної діяльності на ринку цінних паперів в Україні.

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 6, 7, 8, 9,10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ТЕМА 7. ДОМОГОСПОДАРСТВА ЯК СУБ'ЄКТИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ключові слова: домогосподарство, фінанси домогосподарств, фінансові ресурси домогосподарств, грошові потоки домогосподарств, бюджет домогосподарства, сукупні ресурси домогосподарств, сукупні витрати домогосподарств, персональні (особисті) фінанси, фінансова безпека людини, витрати домогосподарства.

Короткий теоретичний опис теми:

Сутність та місце домогосподарства в системі фінансових відносин. Фінансові ресурси домогосподарств: сутність, порядок формування та використання. Фінансове планування та бюджет домогосподарства. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт. Програмне забезпечення та технології ведення бюджету домогосподарства. Фінанси домогосподарств провідних країн світу.

Питання для самоконтролю знань:

1. У чому полягає сутність терміну «домогосподарство» ?
2. Визначте місце домогосподарства в системі фінансових відносин.
3. Що таке «фінансові ресурси домогосподарств» ?
4. Опишіть порядок формування фінансових ресурсів домогосподарств
5. Визначте напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств?
6. Що входить до категорії «доходи домогосподарств» ?
7. Перелічіть, які можуть бути категорії витрат домогосподарств.
8. Яка структура бюджету домогосподарств ?
9. У чому полягає сутність терміну «бюджет домогосподарства» ?

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ТЕМА 8. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УСТАНОВ

Ключові слова: міжнародні фінанси, світовий фінансовий ринок, міжнародний фінансовий ринок, міжнародний валютний ринок, міжнародний ринок банківських кредитів, міжнародний ринок боргових цінних паперів, міжнародний ринок похідних фінансових деривативів, фінанси міжнародних організацій, бюджет ООН, міжнародні фінансові інституції, Міжнародний валютний фонд, група Світового банку, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Міжнародна фінансова асоціація, Банк міжнародних розрахунків.

Короткий теоретичний опис теми:

Загальна характеристика міжнародних фінансових відносин. Основні засади діяльності міжнародних фінансових інституцій. Класифікація міжнародних фінансових організацій. Основи діяльності Міжнародного банку реконструкції та розвитку. Організаційна структура МБРР. Сутність та основні завдання Міжнародного валютного фонду. Зміст та основні напрями діяльності Європейського банку реконструкції і розвитку. Сутність та класифікація світових фінансових центрів. Основні засади діяльності міжнаціональних фінансових центрів. Їх значення та роль у світовій фінансовій системі. Особливості фінансової системи Європейського Союзу. Глобалізація економічних та фінансових відносин.

Питання для самоконтролю знань:

1. Як влаштовані міжнародні фінансові відносини ?
2. Значення та роль міжнародних фінансових інституцій у світовій фінансовій системі ?
3. Охарактеризуйте особливості фінансової системи Європейського Союзу ?
4. Охарактеризуйте основи діяльності Міжнародного банку реконструкції та розвитку.
5. Яка організаційна структура МБРР ?
6. Перелічіть основні завдання Міжнародного валютного фонду.
7. Які основні напрями діяльності Європейського банку реконструкції і розвитку ?
8. Наведіть класифікацію світових фінансових центрів.
9. В чому полягає значення та роль міжнаціональних фінансових центрів у світовій фінансовій системі ?
10. Що представляє собою поняття «глобалізація фінансових відносин»?

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10]

Допоміжна: [1, 5, 6, 7, 10]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6,7,8]

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ОБГОВОРЕННЯ ЗА КОЖНОЮ ТЕМОЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ

ТЕМА 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

План

1. Сутність, основні засади фінансів та фінансових відносин.
2. Економічний зміст та форми фінансової діяльності.
3. Нормативно-правове регулювання фінансової діяльності.
4. Суб'єкти та об'єкт фінансової діяльності (надання фінансових послуг).
5. Актуальність і практичне значення підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».
6. Вимоги МОН до фахівця першого рівня вищої освіти (бакалавр) зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

ТЕМА 2. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

План

1. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови.
2. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи.
3. Характеристика інфраструктури фінансової системи.

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

План

1. Зміст та призначення фінансової політики.
2. Складові, види та типи фінансової політики.
3. Суть та структура фінансового механізму.

ТЕМА 4. МІСЦЕ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

План

1. Держава як регулятор фінансових відносин.
2. Держава як учасник фінансових відносин.
3. Економічна сутність бюджету, його ознаки та види.
4. Бюджетна система та бюджетний процес : загальна характеристика.

ТЕМА 5. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

План

1. Сутність та завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
2. Організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
3. Фінансування суб'єктів господарювання.

ТЕМА 6. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

План

1. Економічний зміст фінансової діяльності фінансових установ
2. Фінансові послуги як об'єкт фінансової діяльності фінансових установ
3. Фінансові установи як ключові суб'єкти фінансової діяльності.

ТЕМА 7. ДОМОГОСПОДАРСТВА ЯК СУБ'ЄКТИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Сутність та місце домогосподарства в системі фінансових відносин
2. Фінансові ресурси домогосподарств: сутність, порядок формування та використання.
3. Фінансове планування та бюджет домогосподарства.

ТЕМА 8. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УСТАНОВ

План

1. Загальна характеристика міжнародних фінансових відносин.
2. Основні засади діяльності міжнародних фінансових інституцій. Їх значення та роль у світовій фінансовій системі.
3. Особливості фінансової системи Європейського Союзу.
4. Глобалізація економічних та фінансових відносин.

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ, ЗАДАЧІ, ВПРАВИ ТА ТЕСТИ ЗА КОЖНОЮ ТЕМОЮ, ЯКІ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ НА СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТТЯХ

Загальні рекомендації

Вирішення ситуаційних завдань є сполучною ланкою між лекційними заняттями та самостійною роботою і мають на меті поглиблене засвоєння теоретичних понять і термінів з дисципліни та набуття практичних навиків з виконання розрахунків.

В процесі вирішення ситуаційних завдань з'ясовується ступінь засвоєння понятійно-термінологічного апарату та основних положень предмету, вміння розкривати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові питання курсу, розв'язувати конкретні ситуаційні завдання.

Одним з важливих завдань проведення практичних занять є отримання здобувачами навиків публічних виступів і дискусій, а також аналітичного та обґрунтованого підходу до розв'язання складних питань та відпрацювання можливих рішень у майбутній професійній діяльності.

Вирішення ситуаційних завдань – це форма аудиторної роботи, яка передбачає:

- розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за відповідними темами лекційних занять;
- розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами занять;
- проведення семінарів з публічними виступами та доповідями по рефератах, підготовлених здобувачами самостійно за рекомендованою тематикою;
- розв'язання тестів відповідно до тематики практичного завдання;
- розв'язання задач обчислювального характеру;
- обговорення виробничих ситуацій у сфері оподаткування.

Цей вид роботи присвячується розкриттю сутності об'єкта дослідження, характеристикі основ організації управління ним. Він виконується переважно на основі критичної оцінки й аналізу досліджуваної проблеми, а також з урахуванням положень законодавства.

Викладаючи текст, здобувач має проявити вміння систематизувати першоджерела, проводити порівняння, узагальнення, логічно викладати результати своїх досліджень.

Аналіз якісних, кількісних та відносних показників фінансової діяльності різних суб'єктів фінансової системи. Якісна оцінка тенденцій, явищ, процесів передбачає обґрунтування того, чи є вони позитивними або негативними, як вони можуть позначатися на фінансовій діяльності в рамках функціонування різних суб'єктів фінансової системи України.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ

ТЕМА 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідною темою. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Становлення та розвиток світової фінансової науки.
2. Історичний розвиток фінансової науки України.
3. Фінансова діяльність згідно КВЕД.
4. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.
5. Фінансові категорії і їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.

Представити у вигляді структурно-логічної схеми та описати одне з перелічених питань.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідною темою. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Роль фінансової системи у забезпеченні економічного зростання держави.

2. Управління фінансовою системою, функції і завдання органів та інститутів фінансового управління, характеристика інфраструктури фінансової системи.

3. Удосконалення системи управління фінансами.

Завдання 2. Публічні виступи та доповіді, підготовлені здобувачами самостійно за запропонованою тематикою та їх обговорення.

Питання для підготовки завдання.

1. Суть фінансової системи та її структурна будова.
2. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи за внутрішньою будовою

3. Загальна характеристика фінансової системи за організаційною будовою.

4. Фінансова політика, її сутність, значення, типи та види.

5. Грошово-кредитна фінансова політика в умовах воєнного стану.

6. Фіскальна фінансова політика в умовах воєнного стану.

7. Фінансовий механізм та його основні складові.

8. Концептуальні засади управління фінансами.
9. Концептуальні засади здійснення фінансового контролю.
10. Передумови проведення ефективної фінансової політики.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання (із переліку запропонованих питань). Здобувачі систематизують теоретичну інформацію з підкріпленням практичними прикладами або статистичними показниками за останні 3-5 років.

Вимоги до презентації. Перший слайд містить назву теми та прізвище виконавця. Слайди необхідно формувати таким чином, щоб інформацію, яку вони містять було легко сприймати глядачу (відсутність великих таблиць, розрив таблиці на декілька слайдів, дрібний текст, колір та шрифт тексту, велика кількість додаткових зображень). Обсяг презентації – від 10 до 15 слайдів. Слайди мають містити інформацію у вигляді графіків, діаграм, схем, сформованих переліків та класифікацій. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача.

Вимоги до доповіді: редактор MS Word; аркуш формату – А4, поля – 2 см з усіх боків, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см. Обов'язковим є наявність посилань на використані літературні джерела. Оформлення використаних літературних джерел за ДСТУ 8302:2015.

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Фінансова політика України в умовах військового стану.
2. Грошово-кредитна політика: механізм реалізації, основні засади на період воєнного стану.
3. Бюджетна політика держави: сутність, складові, організаційно-правові засади забезпечення та сучасні реалії проведення.
4. Методологія фінансового планування. Види та сутність фінансових планів.

Завдання 2. Вирішення тестових завдань:

1. Тип фінансової політики, що передбачає монополію держави в організації фінансових відносин

- а) регулююча фінансова політика;
- б) планово-директивна фінансова політика;
- в) класична фінансова політика;
- г) організаційно-регулююча фінансова політика.

2. Довготривалий курс фінансової політики, який передбачає вирішення

...

- а) фінансова стратегія;

- б) фінансова тактика;
- в) фінансовий механізм;
- г) фінансове планування.

3. *Методи фінансового контролю:*

- а) балансовий, нормативний
- б) попередній, наступний, поточний
- в) плановий, позаплановий
- г) ревізія, аналіз, обстеження, перевірка

4. *Основною метою фінансової політики виступає:*

- а) сприяння зростанню ефективності виробництва і підвищенню продуктивності праці
- б) сприяння впровадженню матеріало- та ресурсозберігаючих технологій
- в) забезпечення побудови раціональної структури фінансового ринку
- г) стійке зростання економіки, удосконалення її структури, створення умов для розвитку господарських утворень різних форм власності

5. *Сукупність форм і методів створення і використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, суб'єктів підприємницької діяльності і населення, це:*

- а) фінансова політика
- б) фінансовий механізм
- в) фінансове прогнозування
- г) фінансовий контроль

6. *В залежності від ступеня охоплення підконтрольного об'єкта видами фінансового контролю є:*

- а) комплексний, тематичний, повний, частковий, суцільний, вибірковий
- б) внутрішній і зовнішній
- в) документальний і фактичний
- г) стратегічний і тактичний

7. *До структури фінансового механізму входять:*

- а) усі відповіді правильні.
- б) фінансові важелі та фінансові методи;
- в) правове забезпечення;
- г) нормативне та інформаційне забезпечення.

8. *Методи фінансового контролю:*

- а) балансовий, нормативний;
- б) попередній, наступний, поточний;
- в) плановий, позаплановий;
- г) ревізія, аналіз, обстеження, перевірка.

9. *Об'єктом фінансового планування виступає:*

- а) фінансова діяльність держави, господарських структур, окремих громадян
- б) фінансові ресурси, їх рух при здійсненні відтворювальних процесів в економіці
- в) створення, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів на всіх

етапах від виробництва до споживання ВВП

10. Призначенням якого з складових елементів фінансового механізму є визначення ...

- а) фінансові показники
- б) фінансове планування й прогнозування
- в) фінансові нормативи та резерви
- г) система управління фінансами

11. Призначенням якого з складових елементів фінансового механізму є визначення можливостей держави щодо фінансового забезпечення розвитку економіки і соціальної сфери:

- а) фінансове планування й прогнозування
- б) фінансові показники
- в) фінансові нормативи та резерви
- г) система управління фінансами

12. Складовими елементами фінансового механізму є:

- а) всі відповіді правильні
- б) фінансове планування й прогнозування
- в) фінансові показники
- г) нормативи та резерви

13. Сукупність заходів, спрямованих на вирішення завдань конкретного етапу розвитку, має назву:

- а) фінансова тактика
- б) фінансова стратегія
- в) фінансовий механізм
- г) фінансове планування

14. Види фінансової політики залежно від стадії економічного розвитку:

- а) регулююча фінансова політика, планово-директивна фінансова політика
- б) економічного зростання, стабілізації, обмеження ділової активності
- в) економічного зростання та стабілізації
- г) класична фінансова політика та ринково орієнтована фінансова політика

15. Сукупність спостережень, перевірок за діяльністю об'єкта управління з метою оцінки обґрунтованості та ефективності прийняття рішень і результатів їх виконання, це:

- а) фінансовий контроль
- б) фінансовий механізм
- в) фінансове планування
- г) фінансове прогнозування

ТЕМА 4. МІСЦЕ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних

знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Основні завдання держави у сфері фінансів
2. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.
3. Розподільча і контрольна функції бюджету.
4. Роль бюджетного планування в діяльності держави.
5. Склад та принципи побудови податкової системи.

Завдання 2. Вирішення тестових завдань:

1. Ланка державних фінансів, що виконує завдання збереження й розвиток важливих галузей економіки, які мають стратегічне значення для держави - це:

- a) фінанси суб'єктів господарювання
- б) фінанси державних підприємств
- в) державний кредит
- г) державні цільові фонди

2. Бюджетний устрій – це:

- A) консолідований бюджет України
- Б) об'єднання всіх ланок бюджету
- В) принципи бюджетного процесу
- Г) організація і принципи побудови бюджетної системи

3. Зведений бюджет України – це:

- a) сукупність усіх бюджетів, що входять до складу бюджетної системи

України

- б) державний бюджет України
- в) сукупність місцевих бюджетів України
- г) сукупність бюджетних фондів

4. У структурі бюджетного процесу виділяють

a) розробку макропоказників розвитку, підготовку проекту бюджету та його виконання

б) розробку бюджетної резолюції, проекту бюджету та його виконання

в) бюджетне планування, виконання бюджету, облік, звітність та контроль

г) всі відповіді правильні

5. Бюджетний період охоплює термін:

a) календарний рік

б) період від початку розробки бюджету до ; затвердження звіту про його виконання

в) період із початку затвердження бюджету до кінця календарного року

6. Державний бюджет України як фінансовий план держави затверджується :

a) Верховною Радою і має силу закону

б) постановою Кабінету Міністрів

в) Указом Президента

г) розпорядженням Національного банку

7. Які є види бюджетів :

- а) державний бюджет і місцеві бюджети
- б) центральні та місцеві бюджети
- в) централізовані та децентралізовані бюджети
- г) державний бюджет, регіональні та місцеві бюджети

8. Бюджет існує :

- а) у всіх економічних суб'єктів
- б) тільки у держави
- в) у держави та підприємств реального сектору економіки
- г) у важливих державних структур

9. Що не може використовуватися як джерело фінансування бюджету держави?

- а) емісійні кошти НБУ
- б) кошти, залучені шляхом зовнішніх запозичень
- в) кошти, залучені шляхом розміщення держаних цінних на фінансовому ринку
- г) неподаткові надходження

10. До складу державних фінансів не входять :

- а) фінанси підприємств колективної форми власності.
- б) державний бюджет
- в) державний кредит
- г) позабюджетні спеціальні фонди

11. Бюджетний дефіцит характеризується як :

- А) перевищення видатків над доходами
- Б) перевищення доходів над видатками
- В) сума субвенцій, наданих місцевим бюджетам
- Г) обсяг поточних видатків бюджету

12. Державний бюджет України як фінансовий план держави затверджується :

- а) Верховною Радою і має силу закону
- б) постановою Кабінету Міністрів
- в) Указом Президента
- г) розпорядженням Національного банку

13. За місцем розміщення державні позики класифікують як :

- а) внутрішні і зовнішні
- б) готівкові і безготівкові
- в) державні і місцеві
- г) ринкові і неринкові

14. Відповідно до Бюджетного кодексу України, проект бюджету розробляє :

- а) Міністерство фінансів
- б) Бюджетна комісія Верховної Ради
- в) Міністерство економіки
- г) Верховна Рада України

15. Згрупування доходів і видатків бюджету за однорідними ознаками,

що забезпечує загальнодержавне і міжнародне порівняння бюджетних даних це:

- а) бюджетне вирівнювання
- б) бюджетна класифікація
- в) статистичне групування
- г) бюджетне фінансування

ТЕМА 5. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Характеристика результату фінансової діяльності суб'єкта господарювання.

2. Фактори формування прибутку: обсяги виробництва, ціна, собівартість.

3. Особливості організації фінансової діяльності підприємців-фізичних осіб.

Завдання 2. Вирішення тестових завдань.

1. *Формування первинного власного капіталу суб'єкта господарювання, який у юридичних осіб зосереджується в статутному фонді -це:*

- а) фінансування при заснуванні підприємства
- б) рефінансування
- в) санаційне фінансування
- г) фінансування на розширення діяльності

2. *Залучення довгострокових та короткострокових позик, реінвестування прибутку, емісія власних цінних паперів тощо належить до:*

- а) фінансування при заснуванні підприємства
- б) рефінансування
- в) санаційного фінансування
- г) фінансування на розширення діяльності

3. *Перетворення однієї форми фінансування в іншу - це:*

- а) фінансування при заснуванні підприємства
- б) рефінансування
- в) санаційне фінансування
- г) фінансування на розширення діяльності

4. *Зміна розміру статутного капіталу та пролонгація належать до:*

- а) фінансування при заснуванні підприємства
- б) рефінансування
- в) санаційного фінансування
- г) фінансування на розширення діяльності

}

5. *Придбання майнових комплексів належить до...*

- а) фінансової діяльності
- б) інвестиційної діяльності
- в) організаційної діяльності
- г) операційної діяльності

6. Отримання та погашення кредитів належить до...

- а) фінансової діяльності
- б) інвестиційної діяльності
- в) організаційної діяльності
- г) операційної діяльності

7. Виплата оплати праці належить до...

- а) фінансової діяльності
- б) інвестиційної діяльності
- в) організаційної діяльності
- г) операційної діяльності

8. Усі заходи, пов'язані з мобілізацією капіталу, його використанням, примноженням (збільшенням вартості) та поверненням – це

- а) фінансова діяльність
- б) інвестиційна діяльність
- в) організаційна діяльність
- г) операційна діяльність

9. Сукупність форм і методів формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення фінансування діяльності підприємства – це:

- а) фінансова діяльність підприємства
- б) фінансовий механізм підприємства
- в) фінансові важелі підприємства
- г) фінансування підприємства

10. За джерелами надходження фінансових ресурсів (капіталу) розрізняють таке фінансування підприємств...

- а) зовнішнє та внутрішнє
- б) власне та позикове
- в) фінансування при заснуванні підприємства, фінансування на розширення діяльності, рефінансування, санаційне фінансування
- г) фінансування при заснуванні підприємства, фінансування на розширення діяльності

11. За правовим статусом інвесторів розрізняють фінансування підприємств..

- а) зовнішнє та внутрішнє
- б) власний та позиковий капітал
- в) фінансування при заснуванні підприємства, фінансування на розширення діяльності, рефінансування, санаційне фінансування
- г) фінансування при заснуванні підприємства, фінансування на розширення діяльності

12. Залежно від цілей фінансування поділяють на...

- а) зовнішнє та внутрішнє

- б) власний та позиковий капітал
- в) фінансування при заснуванні підприємства, фінансування на розширення діяльності, рефінансування, санаційне фінансування
- г) фінансування при заснуванні підприємства, фінансування на розширення діяльності

13. Характерною є централізація всіх управлінських функцій, у т.ч. і функції управління фінансами на рівні керівника підприємства, який досить часто є і його власником (або співвласником) - це:

- а) середні підприємства
- б) великі підприємства
- в) підприємства малого бізнесу
- г) середні та великі підприємства

14. Принципові рішення щодо управління фінансами на таких підприємствах приймаються за узгодженістю між головним бухгалтером і директором на...

- а) середніх підприємствах
- б) великих підприємствах
- в) підприємствах малого бізнесу
- г) середніх та великих підприємствах

15. Прийняття рішень у галузі управління фінансами є компетенцією фінансового директора, якому підпорядковані всі фінансово-економічні служби підприємства є характеристикою...

- а) середніх підприємств
- б) великих підприємств
- в) підприємств малого бізнесу
- г) середніх та великих підприємств

ТЕМА 6. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Характеристика основних етапів аналізу грошових потоків підприємства.

2. Показники, що характеризують ефективність використання грошових коштів.

3. Оцінка рівномірності та синхронності грошових потоків підприємства.

Завдання 2. Підготувати глосарій з відповідної теми, використовуючи наступний перелік термінів та понять: фінансова діяльність, фінансова установа, надавач фінансових послуг, надавач супровідних послуг, фінансова послуга, допоміжні послуги, посередницькі послуги, страхування, надання коштів та банківських металів у кредит, залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню, фінансовий лізинг, факторинг, надання

гарантій, торгівля валютними цінностями, фінансові платіжні послуги, фінансові установи, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, ломбарди, кредитні спілки, інвестиційні фонди, діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами, клірингова діяльність, депозитарна діяльність, діяльність з управління активами інституційних інвесторів, діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю, діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Завдання 3. Публічні виступи та доповіді, підготовлені здобувачами самостійно за темою: «Загальна характеристика функціонування фінансової установи (*на вибір*). Аналіз основних тенденцій та перспективи її розвитку» або «Загальна характеристика фінансової послуги (*на вибір*). Аналіз основних тенденцій та перспективи її розвитку».

Здобувачі обирають будь-яку з існуючих фінансову установу або фінансову послугу для дослідження та проводять теоретичний та практичний аналіз діяльності обраної фінансової установи або надання фінансової послуги. Аналіз тенденцій передбачає аналіз якісних та кількісних показників в динаміці за останні 3-5 років. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації.

Вимоги до презентації. Перший слайд містить назву теми та прізвище виконавця. Слайди необхідно формувати таким чином, щоб інформацію, яку вони містять було легко сприймати глядачу (відсутність великих таблиць, розрив таблиці на декілька слайдів, дрібний текст, колір та шрифт тексту, велика кількість додаткових зображень). Обсяг презентації – від 10 до 15 слайдів. Слайди мають містити інформацію у вигляді графіків, діаграм, схем, сформованих переліків та класифікацій. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача.

Вимоги до доповіді: редактор MS Word; аркуш формату – А4, поля – 2 см з усіх боків, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см. Обов'язковим є наявність посилань на використані літературні джерела. Оформлення використаних літературних джерел за ДСТУ 8302:2015.

ТЕМА 7. ДОМОГОСПОДАРСТВА ЯК СУБ'ЄКТИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Програмне забезпечення та технології ведення бюджету домогосподарства.
2. Сучасні методи ведення сімейного бюджету.
3. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт.
4. Фінанси домогосподарств провідних країн світу.

Завдання 2. Ознайомитися з доступним на безкоштовній основі програмним забезпеченням ведення сімейного (особистого) бюджету та скласти умовний бюджет на тиждень або місяць, провести відповідний аналіз і зробити висновки щодо розподілу доходів та видатків. Результат подати у вигляді скріншотів об'єднаних в єдиний файл у Word.

ТЕМА 8. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УСТАНОВ

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання за відповідними темами. Обговорення має дослідницький характер та будується на базі теоретичних знань з теми та опрацюванні актуальних нормативних, статистичних та аналітичних документів, матеріалах спеціалізованих періодичних видань.

1. Особливості фінансової системи Європейського Союзу.
2. Бюджетна система Європейського союзу, доходи бюджету Європейського союзу.
3. Податкова система Європейського союзу.

Завдання 2. Проаналізувати актуальні статистичні дані щодо співпраці України та міжнародних фінансових організацій (можна обрати лише одну організацію) в умовах сучасних воєнних реалій. Зробити узагальнюючі висновки.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При викладанні навчальної дисципліни «Фінансова діяльність», окрім класичних методів, для активізації навчального процесу на семінарських (практичних) заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: метод мозкового штурму – в процесі узагальнення результатів аналізу; семінари-дискусії – передбачають обмін думками та поглядами здобувачів щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають виробляють уміння формулювати та висловлювати думки, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів; ситуаційні завдання – виявлення ситуації на певний момент функціонування конкретної фінансово-економічної системи тощо.

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Фінансова діяльність» здійснюється за результатами таких видів контролю, як: поточний, модульний і підсумковий контроль.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (розв'язання тестових та ситуаційних завдань на платформі Moodle), підсумковий контроль.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести; тези, стаття, реферат, есе по питаннях самостійного вивчення; завдання розрахункового характеру; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації здобувачів та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Активізація набуття практичних навиків з дисципліни також може відбуватися шляхом виконання творчих завдань. Виконання творчого завдання можливе у формі проходження одного з курсів на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus у сфері підвищення фінансової грамотності та отримання сертифіката на платформі, написання наукових тез на конференцію (тема обирається здобувачем та погоджується викладачем) тощо. Творче завдання з дисципліни оцінюється в рамках балів виокремлених на семінарське заняття.

Оцінювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти за видами:

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на практичних заняттях, у т. ч.:	
	доповідь із створенням презентації за умови її якісного та вчасного виконання (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і	за кожную презентацію 0-6 балів, якщо робота виконана не вчасно – знижується на 1 бал; якщо здобувач не доповідає по виконаній роботі – її оцінка знижується на 1 бал

	доповіді)	
	захист практичного завдання розрахункового характеру за умови його якісного та вчасного виконання (оцінка залежить від повноти розкриття завдання, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості розрахунків і доповіді)	за кожне завдання 0-6 балів, якщо робота виконана не вчасно – знижується на 1 бал; якщо здобувач не доповідає по виконаній роботі – її оцінка знижується на 1 бал
	усне опитування, участь у навчальній дискусії, розв’язок практичних завдань	за правильну відповідь 6 балів
	творче завдання: виконується у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) або проходження курсу на платформі Prometheus.	оцінка – 0-6 балів, (якщо робота виконана не вчасно – оцінка знижується на 3 бали)
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимальна оцінка – 11 балів
	Модульний контроль № 2	Максимальна оцінка – 11 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимальна оцінка – 30 балів

За результатами семестру здобувач отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Фінансова діяльність» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА та Положення про академічну доброчесність у НАСООА у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми».

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	МКР	T5	T6	T7	T8	МКР	30	100
6	6	6	6	11	6	6	6	6	11		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового	для заліку

діяльності		проекту (роботи), практики	
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

1. Сутність, основні засади фінансів та фінансових відносин.
2. Економічний зміст та форми фінансової діяльності.
3. Нормативно-правове регулювання фінансової діяльності.
4. Суб'єкти та об'єкт фінансової діяльності (надання фінансових послуг).
5. Актуальність і практичне значення підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».
6. Вимоги МОН до фахівця першого рівня вищої освіти (бакалавр) зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».
7. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови.
8. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи.
9. Характеристика інфраструктури фінансової системи.
10. Зміст та призначення фінансової політики.
11. Складові, види та типи фінансової політики.
12. Суть та структура фінансового механізму.
13. Держава як регулятор фінансових відносин.
14. Держава як учасник фінансових відносин.
15. Економічна сутність бюджету, його ознаки та види.
16. Бюджетна система та бюджетний процес : загальна характеристика.
17. Сутність та завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
18. Організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
19. Фінансування суб'єктів господарювання.
20. Економічний зміст фінансової діяльності фінансових установ
21. Фінансові послуги як об'єкт фінансової діяльності фінансових установ
22. Фінансові установи як ключові суб'єкти фінансової діяльності.
23. Сутність та місце домогосподарства в системі фінансових відносин
24. Фінансові ресурси домогосподарств: сутність, порядок формування та використання.
25. Фінансове планування та бюджет домогосподарства.
26. Загальна характеристика міжнародних фінансових відносин.

27. Основні засади діяльності міжнародних фінансових інституцій. Їх значення та роль у світовій фінансовій системі.
28. Особливості фінансової системи Європейського Союзу.
29. Глобалізація економічних та фінансових відносин.
30. Фінансова діяльність згідно КВЕД.
31. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.
32. Становлення та розвиток світової фінансової науки.
33. Історичний розвиток фінансової науки України.
34. 5. Фінансові категорії і їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.
35. Роль фінансової системи у забезпеченні економічного зростання держави.
36. Управління фінансовою системою, функції і завдання органів та інститутів фінансового управління, характеристика інфраструктури фінансової системи.
37. Удосконалення системи управління фінансами.
38. Фінансова політика України в умовах військового стану.
39. Грошово-кредитна політика: механізм реалізації, основні засади на період воєнного стану.
40. Бюджетна політика держави: сутність, складові, організаційно-правові засади забезпечення та сучасні реалії проведення.
41. Методологія фінансового планування. Види та сутність фінансових планів.
42. Основні завдання держави у сфері фінансів
43. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.
44. Розподільча і контрольна функції бюджету.
45. Роль бюджетного планування в діяльності держави.
46. Склад та принципи побудови податкової системи.
47. Характеристика результату фінансової діяльності суб'єкта господарювання.
48. Фактори формування прибутку: обсяги виробництва, ціна, собівартість.
49. Особливості організації фінансової діяльності підприємців-фізичних осіб
50. Регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ
51. Фінансовий ринок як середовище фінансової діяльності фінансових установ.
52. Програмне забезпечення та технології ведення бюджету домогосподарства.
53. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт.
54. Фінанси домогосподарств провідних країн світу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. №2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін. Фінанси: навч. посіб: експрес курс / за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
3. Вступ до фаху: навч. посіб. / [Ситник Н. С., Дубик В.Я., Круглякова В.В.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.-Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 256 с.
4. Ковернінська Ю. В., Онишко С. В., Паєнтко Т. В. Фінансове посередництво : навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 238 с.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про фінансові послуги та фінансові компанії 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
7. Ситник Н. С., Дубик В. Я., Круглякова В. В. Вступ до фаху: навч. посіб. / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 256 с.
8. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» : затв. наказом М-ва освіти і науки № 729 від 24.05.2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/05/2019-11-05-072-finansi-bankivska-sprava-tastrakhuvannya-bakalavr.pdf>.
9. Фінанси: підруч. / за ред. І. О Лютого. Київ : Ліра-К. 2021. 728 с.
10. Шкварчук Л.О. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування» : навч. посіб. Львів : Простір-М, 2019. 230 с.

Допоміжна

1. Бондарук Т. Г., Бондарук О. С. Інвестиційна безпека держави: стратегічні цілі та механізм забезпечення. *Статистика України*. 2019. № 2. С. 83-90.
2. Бондарук Т. Г., Луніна І. О. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26-44.
3. Бондарук Т.Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка*. 2022. №12. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/872/881>
4. Качула С. В., Лисяк Л. В., Терещенко Т. Є. Фінансова поведінка домогосподарств регіонів України як підгрунття забезпечення їх стійкості в умовах економічної нестабільності. Науковий погляд: економіка та управління. 2023. № 2 (82). С. 108-115.
5. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.–аналіт. агентство», 2019. 304 с.
6. Фінанси підприємств : підручн. / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

7. Фінансовий ринок : підручн.: у 2-х т. / Коваленко Ю. М., Ковернінська Ю. В., Онишко С. В., Кужелєв М. О. та ін. ; кер. авт. кол. і наук. ред. Ю. М. Коваленко. Ірпінь : Університет ДФС Ук-раїни, 2018. с. 830

8. Bondaruk T., Medynska T., Nikonenko U., Melnychuk I., Loboda N. Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2023 Vol. 18. № 4. Pp. 1097-1102. URL: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180412> (*Scopus*)

9. Bondaruk T., Momotiuk L., Zaichko I. Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. Statistics in transition new series and Statistics of Ukraine. *Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. 2023. Vol. 23. № 5. Pp. 185-208. URL: https://sit.stat.gov.pl/SiT/OnlineFirst/05_Taisiia%20Bondaruk%20%20sit%2023%205p.pdf (*Scopus*)

10. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S. Conceptual foundations of the development of business social responsibility in Ukraine. *Economies' Horizons*. 2020. № 1(12). С. 26–32.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

5. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>.

7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.

8. Офіційний сайт Рахункової палати. URL: <http://rp.gov.ua/home/>